

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

ĮSAKYMAS

DĖL LIETUVOS MEDICINOS NORMOS MN 125:2016 „ERGOTERAPEUTAS. TEISĖS, PAREIGOS, KOMPETENCIJA IR ATSAKOMYBĖ“ PATVIRTINIMO

2016 m. balandžio 28 d. Nr. V-544

Vilnius

Vykdydamas Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymą:

1. T v i r t i n u Lietuvos medicinos normą MN 125:2016 „Ergoterapeutas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“ (pridedama).
2. P r i p a ž į s t u netekusiu galios Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. gruodžio 14 d. įsakymą Nr. V-936 „Dėl Lietuvos medicinos normos MN 125:2004 „Ergoterapeutas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“ patvirtinimo“.
3. N u s t a t a u , kad šiuo įsakymu patvirtintos Lietuvos medicinos normos MN 125:2016 „Ergoterapeutas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“ 6.2 papunktis įsigalioja 2020 m. sausio 1 d.
4. P a v e d u įsakymo vykdymą kontroliuoti viceministrui pagal veiklos sritį.

Sveikatos apsaugos ministras

Juras Požela

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos
ministro 2016 m. balandžio 28 d.
įsakymu Nr. V-544

LIETUVOS MEDICINOS NORMA
MN 125:2016

ERGOTERAPEUTAS
TEISĖS, PAREIGOS, KOMPETENCIJA IR ATSAKOMYBĖ

I SKYRIUS
TAIKYMO SRITIS

1. Ši Lietuvos medicinos norma nustato ergoterapeuto veiklos sritis, teises, pareigas, kompetenciją ir atsakomybę.

2. Ši Lietuvos medicinos norma privaloma visiems ergoterapeutams, dirbantiems Lietuvos Respublikoje, jų darbdaviams, taip pat institucijoms, rengiančioms šiuos specialistus, tobulinančioms jų kvalifikaciją bei kontroliuojančioms jų veiklą.

II SKYRIUS
NUORODOS

3. Ši Lietuvos medicinos norma parengta vadovaujantis šiais Lietuvos Respublikos teisės aktais:

- 3.1. Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymu;
- 3.2. Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymu;
- 3.3. Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymu;
- 3.4. Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymu;
- 3.5. Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymu;
- 3.6. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. lapkričio 9 d. įsakymu Nr. 634 „Dėl Bendrųjų reikalavimų medicinos normoms rengti patvirtinimo“;
- 3.7. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. sausio 28 d. įsakymu Nr. 58 „Dėl sveikatos priežiūros specialistų profesinės kompetencijos patikrinimo tvarkos“;
- 3.8. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. kovo 18 d. įsakymu Nr. 132 „Dėl Sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų profesinės kvalifikacijos tobulinimo ir jo finansavimo tvarkos“;
- 3.9. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. sausio 6 d. įsakymas Nr. V-1 „Dėl Numerio sveikatos specialisto spaudui suteikimo ir panaikinimo taisyklių patvirtinimo“;
- 3.10. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. liepos 11 d. įsakymu Nr. V-450 „Dėl sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų kompetencijos teikiant pirmąją medicinos pagalbą, pirmosios medicinos pagalbos vaistinėlių ir pirmosios pagalbos rinkinių“;
- 3.11. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. balandžio 8 d. įsakymu Nr. V-208 „Dėl Būtiniosios medicinos pagalbos ir būtiniosios medicinos pagalbos paslaugų teikimo tvarkos bei masto patvirtinimo“;

3.12. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. gegužės 14 d. įsakymu Nr. V-364 „Dėl licencijuojamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų sąrašų patvirtinimo“;

3.13. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2008 m. sausio 17 d. įsakymu Nr. V-50 „Dėl medicininės reabilitacijos ir sanatorinio (antirecidyvinio) gydymo organizavimo“;

3.14. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. sausio 19 d. įsakymu Nr. V-18 „Dėl Lietuvos medicinos normos MN 4:2009 „Medicinos prietaisų saugos techninis reglamentas“ ir Lietuvos medicinos normos MN 100:2009 „Aktyviųjų implantuojamųjų medicinos prietaisų saugos techninis reglamentas“ patvirtinimo“;

3.15. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. gegužės 3 d. įsakymu Nr. V-383 „Dėl Medicinos prietaisų instaliavimo, naudojimo ir priežiūros tvarkos aprašo patvirtinimo“;

3.16. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2012 m. rugpjūčio 21 d. įsakymu Nr. V-788 „Dėl psichosocialinės reabilitacijos paslaugų psichikos sutrikimų turintiems asmenims teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

3.17. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. liepos 24 d. įsakymu Nr. V-889 „Dėl medicininės reabilitacijos įstaigų (padalinių) veiklos specialiųjų reikalavimų aprašo patvirtinimo“.

III SKYRIUS TERMINAI IR JŲ APIBRĖŽTYS

4. Šioje Lietuvos medicinos normoje vartojami terminai ir jų apibrėžtys:

4.1. **Ergoterapeutas** – asmuo, teisės aktų nustatyta tvarka įgijęs ergoterapeuto profesinę kvalifikaciją.

4.2. **Ergoterapeuto praktika** – teisės aktų reglamentuota ergoterapeuto pagal įgytą profesinę kvalifikaciją ir nustatytą kompetenciją atliekama asmens sveikatos priežiūra.

4.3. **Ergoterapija** – asmens / grupių įgalinimas prasminga veikla, siekiant asmens / grupių gerovės, skatinant aktyvumą ir įsitraukimą į prasmingą (-as) veiklą (-as), ugdant reikiamus įgūdžius, įpročius, vaidmenis kasdienėje, mokymosi, darbinėje / profesinėje bei laisvalaikio aplinkose namuose ir bendruomenėje.

IV SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

5. Ergoterapeuto profesinė kvalifikacija įgyjama aukštojoje mokykloje baigus ergoterapijos studijų programą. Užsienyje įgyta ergoterapeuto profesinė kvalifikacija pripažįstama Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

6. Teisę verstis ergoterapeuto praktika turi asmuo:

6.1. Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka įgijęs ergoterapeuto profesinę kvalifikaciją;

6.2. turintis Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka išduotą ir galiojančią licenciją verstis ergoterapeuto praktika pagal ergoterapeuto profesinę kvalifikaciją.

7. Ergoterapeutas verčiasi ergoterapeuto praktika įstaigose, turinčiose galiojančią įstaigos asmens sveikatos priežiūros licenciją teikti ergoterapijos paslaugas ir (ar) kitas asmens sveikatos priežiūros paslaugas, kurias pagal teisės aktų reikalavimus kartu su kitais sveikatos priežiūros

specialistais turi teikti ir ergoterapeutas. Ergoterapeutas šiose įstaigose teikia ergoterapijos paslaugas visų amžiaus grupių pacientams.

8. Ergoterapeutas dirba savarankiškai, reabilitacijos specialistų komandoje, bendradarbiaudamas su kitais sveikatos priežiūros ir kitas paslaugas teikiančiais specialistais.

9. Ergoterapeutas vadovaujasi Lietuvos Respublikos įstatymais, šia Lietuvos medicinos norma ir kitais teisės aktais, įstaigos, kurioje dirba, įstatais (nuostatais), vidaus tvarkos taisyklėmis, vidaus kokybės vadybos sistemos dokumentais ir savo pareigybės aprašymu.

V SKYRIUS TEISĖS

10. Ergoterapeutas turi teisę:

10.1. verstis ergoterapeuto praktika šios Lietuvos medicinos normos ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka;

10.2. konsultuoti ergoterapijos klausimais Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

10.3. atsisakyti teikti ergoterapijos paslaugas, jeigu darbo sąlygos gali sukelti realų pavojų paciento ar ergoterapeuto gyvybei, išskyrus atvejus, kai teikiama pirmoji medicinos pagalba;

10.4. gauti darbui būtiną informaciją apie gydomus ir konsultuojamus pacientus Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

10.5. tobulinti profesinę kvalifikaciją Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

10.6. dalyvauti pasitarimuose, seminaruose ir konferencijose, mokslinių draugijų veikloje, kur nagrinėjami su profesine kvalifikacija susiję klausimai;

10.7. dalyvauti mokslinėje tiriamojoje ir pedagoginėje veikloje, taip pat kuriant ir diegiant naujas medicinos ir informacines technologijas, ir diegti į praktiką Lietuvos Respublikoje įteisintus naujus tyrimo ir gydymo metodus;

10.8. reikalauti darbdavio užtikrinti optimalias darbo sąlygas (patalpos, higieninės sąlygos, apsaugos priemonės, medicinos prietaisai, jų priežiūra bei jų atnaujinimas), reikalingas diagnostikos ir (ar) gydymo procedūroms atlikti;

10.9. ergoterapeutas gali turėti ir kitų teisių, nustatytų Lietuvos Respublikos teisės aktuose.

VI SKYRIUS PAREIGOS

11. Ergoterapeutas privalo:

11.1. teikti pirmąją medicinos pagalbą teisės aktų nustatyta tvarka;

11.2. laikytis ergoterapeuto praktiką reglamentuojančių teisės aktų ir Lietuvos Respublikos sveikatos sistemą reglamentuojančių teisės aktų, įstaigos, kurioje dirba, vadovo patvirtintų vidaus dokumentų ir kitų teisės aktų nuostatų;

11.3. kokybiškai teikti ergoterapeuto paslaugas pagal kompetenciją, nurodytą šios Lietuvos medicinos normos VII skyriuje;

11.4. turėti ergoterapeuto spaudą, kurio numeris suteiktas Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

11.5. taikyti tik įteisintus Lietuvos Respublikoje tyrimo, diagnostikos ir gydymo metodus;

11.6. naudoti tik teisės aktų reikalavimus atitinkančius medicinos prietaisus; užtikrinti, kad medicinos prietaisai būtų naudojami teisės aktų nustatyta tvarka ir vadovaujantis gamintojų su medicinos prietaisais pateikiama informacija;

11.7. bendradarbiauti su sveikatos priežiūros ir kitais specialistais;

11.8. nepriskirtais ergoterapeuto kompetencijai atvejais rekomenduoti pacientui kreiptis į atitinkamos srities specialistą;

11.9. propaguoti sveiką gyvenseną, sveikatos tausojimo priemones;

11.10. tvarkyti medicininę dokumentaciją ir teikti statistikos ir kitus privalomosios atskaitomybės duomenis Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

11.11. laikytis įstaigos vidaus tvarkos taisyklių;

11.12. vykdyti saugos darbe taisyklių ir teisės aktų nustatytus higienos normų reikalavimus;

11.13. laikytis etikos ir deontologijos principų, gerbti asmenų teises ir jų nepažeisti;

11.14. gerbti asmens individualumą, kultūrinius įsitikinimus, papročius;

11.15. paaiškinti ergoterapeuto praktikos aplinkybes Sveikatos apsaugos ministerijos, teisėsaugos institucijų prašymu;

11.16. tobulinti profesinę kvalifikaciją Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

11.17. vykdyti kitas Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytas pareigas.

VII SKYRIUS KOMPETENCIJA

12. Ergoterapeuto kompetenciją sudaro žinios, gebėjimai ir įgūdžiai, kuriuos jis įgyja profesinę kvalifikaciją suteikiančių studijų metu bei nuolat tobulindamas įgytą profesinę kvalifikaciją, atsižvelgdamas į nuolatinę ergoterapijos mokslo ir praktikos pažangą.

13. Ergoterapeutas turi žinoti:

13.1. Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros sistemos struktūrą ir funkcijas;

13.2. sveikatos priežiūrą reglamentuojančius teisės aktus;

13.3. sveikatos priežiūros ir socialinės pagalbos organizavimo pagrindus;

13.4. pagrindinius sveikatos draudimo principus ir rūšis;

13.5. pagrindinius sveikatos statistikos rodiklius;

13.6. Lietuvoje vykdomas prevencines programas ir jų ryšį su sveika gyvensena;

13.7. ligų, traumų, apsigimimų rizikos veiksnius, priežastis, ligų simptomus bei eigą;

13.8. tarptautinę funkcijų sutrikimo, negalios ir sveikatos klasifikaciją (TFK);

13.9. ergoterapijos poveikį žmogaus organizmui;

13.10. ergoterapijos mokslo teoriją, modelius;

13.11. darbo su dokumentais ir raštvedybos pagrindus;

13.12. naudojimosi informacinėmis duomenų bazėmis būdus;

13.13. ergonomikos bei universalaus dizaino principus.

14. Ergoterapeutas turi išmanyti:

14.1. žmogaus anatomiją, fiziologiją, patologiją, kineziologiją;

14.2. fiziologinius, patologinius, struktūrinius ir funkcinius pokyčius, turinčius įtakos sveikatos būklei;

14.3. žmogaus augimo vystymosi ir senėjimo ypatumus skirtinguose gyvenimo etapuose;

14.4. sveikos gyvensenos, sveikatinimo ir sveikatingumo principus;

14.5. fizinės, socialinės ir kultūrinės aplinkos veiksnius ir jų įtaką sveikatai;

14.6. asmens veiklos vykdymo ir organizavimo principus;

14.7. asmens įtraukimo į veiklą ir apribojimo priežastis;

14.8. veiklos poveikį asmeniui, grupei, bendruomenei bei aplinkai;

14.9. veiklos įtaką žmogaus sveikatai ir gyvenimo kokybei;

14.10. ergoterapijos poveikį didinant asmens gebėjimą dalyvauti veiklose;

14.11. asmens ir jo šeimos narių bei artimųjų mokymo ir informacijos pateikimo principus;

- 14.12. bendravimo ir bendradarbiavimo principus;
- 14.13. darbo tarpdisciplininėje specialistų komandoje principus;
- 15. Ergoterapeutas turi mokėti:
 - 15.1. rinkti, analizuoti ir kritiškai vertinti su asmens sveikatos būkle susijusią informaciją;
 - 15.2. įvertinti ir dokumentuoti asmens veiklos tyrimo rezultatus ir nustatyti ergoterapijos poreikį bei mastą;
 - 15.3. įvertinus asmens veiklą, sudaryti ergoterapijos planą, programą (tikslas, uždaviniai, užsiėmimų dažnis, trukmė) bei parinkti priemones;
 - 15.4. savo kompetencijos ribose įvertinti pasikeitusią asmens funkcinę būklę bei savarankiškumą kasdienėje, darbinėje / profesinėje bei laisvalaikio veikloje, keisti ar nutraukti ergoterapiją (užsiėmimą) ir tinkamai tai dokumentuoti;
 - 15.5. įvertinti asmens / bendruomenės veiklas, socialinę, kultūrinę bei fizinę aplinką, jų tarpusavio sąsajas;
 - 15.6. atlikti asmens / bendruomenės veiklos analizę;
 - 15.7. parinkti, pritaikyti ergoterapijos priemones bei įvertinti jų poveikį;
 - 15.8. mokyti asmenis ir jų artimuosius bei teikti rekomendacijas komandos nariams, kitų sričių specialistams ergoterapijos klausimais;
 - 15.9. kūrybiškai taikyti praktinius sprendimus, remiantis moksliniais įrodymais pagrįstais metodais;
 - 15.10. dirbti komandoje kartu su įvairiomis organizacijomis, kuriant efektyvius darbinius ryšius.
- 16. Ergoterapeutas turi gebėti:
 - 16.1. vertinti asmens veiklą ir jos poreikį;
 - 16.2. vertinti su asmeniu susijusius veiksnus, kurie gali turėti įtakos dalyvaujant veiklose;
 - 16.3. vertinti veiksnus, turinčius įtakos sveikatai ir įtraukimui į veiklą;
 - 16.4. vertinti ir modifikuoti fizinę, socialinę ir kultūrinę aplinką, jos poveikį veiklai;
 - 16.5. vertinti ir lavinti motorinius, pažintinius, socialinius, psichoemocinius, mokymo(si) ir vykdomuosius įgūdžius;
 - 16.6. lavinti asmenų kūrybiškumo įgūdžius;
 - 16.7. skatinti asmens motyvaciją veiklai;
 - 16.8. analizuoti ir koreguoti asmenų kasdienio gyvenimo įpročius ir vaidmenis;
 - 16.9. įvertinti asmens socialinį funkcionavimą;
 - 16.10. skirti, parinkti ir pritaikyti technines ir medicinos pagalbos priemones ir mokyti jomis naudotis;
 - 16.11. įvertinti ir pritaikyti aplinką universalaus dizaino aspektu;
 - 16.12. taikyti šilumos ir šalčio terapiją;
 - 16.13. parinkti, vykdyti, koreguoti ergoterapijos programą bei vertinti jos efektyvumą;
 - 16.14. parinkti ir naudoti atitinkamus ergoterapijos praktikos modelius ir metodus, siekiant tenkinti asmens / bendruomenės veiklos ir sveikatos poreikius;
 - 16.15. informuoti ir konsultuoti fizinės, socialinės ir kultūrinės aplinkos pritaikymo klausimais;
 - 16.16. bendradarbiauti su bendruomenės nariais siekiant apsaugoti jų sveikatą, gyvenimo kokybę bei aktyvų dalyvavimą veikloje;
 - 16.17. kritiškai vertinti ir naudoti informaciją, siekiant užtikrinti, kad ergoterapija remtųsi mokslo įrodymais grįsta praktika;
 - 16.18. užmegzti partnerystės ir bendradarbiavimo santykius kaip ergoterapijos proceso pagrindą;
 - 16.19. konsultuoti ir teikti patarimus komandos nariams, kitiems specialistams, asmenims ergoterapijos klausimais;

- 16.20. vykdyti psichosocialinį konsultavimą ir (ar) mokymą;
- 16.21. atstovauti asmeniui, siekiant, kad būtų tenkinami jo veiklos ir su ja susijusios aplinkos poreikiai;
- 16.22. pildyti, saugoti ergoterapijos dokumentaciją.

VIII SKYRIUS ATSAKOMYBĖ

17. Ergoterapeutas už padarytas klaidas, aplaidumą, netinkamą jam priskirtų funkcijų vykdymą ar bioetikos reikalavimų pažeidimą, taip pat už kompetencijos viršijimą atsako Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.